

WENEZUELA

1. Informacje podstawowe

Powierzchnia :	912,0 tys. km ²
Populacja:	28,4 mln
Skład etniczny:	Brak dokładnych danych. Większość mieszkańców to osoby pochodzenia europejskiego (pochodzący z Hiszpanii, Włoch, Portugalii i Niemiec), w mniejszej części arabskiego, afrykańskiego oraz ludność rdzenna
Podział administracyjny:	23 stany+1 dystrykt stołeczny+1 zależność federalna
Religia:	Katolicy 48%, różne denominacje protestanckie 32%, Świadkowie Jehowy 1%, bezwyznaniowcy 16%, religie afroamerykańskie/umbanda 1%, agnostycy i ateści 1%, inne 1%
Stolica:	Caracas – 3 mln mieszkańców
Inne ważniejsze miasta:	Maracaibo 2,4 mln, Valencia 2,0 mln, Barquisimeto 1,3 mln, Maracay 1,2 mln, Ciudad Guyana 970 tys.
Język urzędowy:	Hiszpański; używane są także języki ludności rdzennej i portugalski
Waluta:	Boliwar (1 USD = ca 170 VES) ¹
Główne bogactwa naturalne:	Ropa naftowa, gaz ziemny, ruda żelaza, złoto, boksyt, inne minerały, energia wodna, diamenty
Główne gałęzie przemysłu:	Turystyka, bankowość, bunkrowanie ropy naftowej, przemysł morski, przeładunek i logistyka, sól, aragonit, farmaceutyka
Główne produkty rolne:	Mleko, trzcina cukrowa, kukurydza, ryż, plantany, owoce palmy, banany, mięso drobiowe, ananasy, ziemniaki
Ustrój polityczny:	Federacyjna republika prezydencka
Głowa państwa i szef rządu:	Nicolas Maduro Moros ²
Minister Władzy Ludowej Gospodarki i	Anabel Pereira Fernández[

¹ Kursy rynkowe mocno odbiegają od kursów oficjalnych. Z uwagi na hiperinflację powszechnie stosowany jest dolar amerykański.

² Zdecydowana większość państw demokratycznych (w tym Polska) nie uznaje Nicolasa Maduro Morosa za prezydenta z uwagi na bardzo dalekie nieprawidłowości procesu wyborczego. Na podstawie dostępnych informacji uznaje, że zwycięzcą wyborów prezydenckich jest Edmundo González Urrutia.

Finansów	
Ambasador Wenezueli w Polsce:	Luis Gómez Urdaneta
Ambasador RP na Bahamach:	Vacat; kierujący Ambasadą RP (Chargé d'affaires) Daniel Gromann
Najbliższe wybory parlamentarne:	2030

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (2024)³

PKB (ceny bieżące) :	119,8 mld US\$
PKB per capita:	4,0 tys. US\$
Wzrost PKB:	8,5%
Struktura PKB:	Brak danych
Dług publiczny:	164,0% PKB
Inflacja:	85,0%
Bezrobocie:	5,5%
Poziom korupcji:	10 (niższe wskaźniki mają tylko Somalia i Płd. Sudan)
Eksport:	13,6 mld US\$
Główni partnerzy w eksporcie:	USA, Indie, Chiny, Hiszpania, Brazylia
Główne towary w eksporcie:	Ropa naftowa, gaz ziemny, metanol, wyroby z żelaza i stali, produkty chemiczne, ryby i owoce morza, aluminium, nawozy, kakao
Import:	15,3 mld USD
Główni partnerzy w imporcie::	Chiny, USA, Brazylia, Panama, Kolumbia
Główne towary w imporcie:	Wyroby przemysłu petrochemicznego, motocykle, zboża (kukurydza, pszenica), pelety sojowe, farmaceutyki, produkty mleczarskie, cukier, maszyny, sprzęt elektryczny
Inwestycje zagraniczne:	1,6 mld US\$ ⁴
Inwestycje wenezuelskie za granicą:	Brak danych

3. Ogólna charakterystyka gospodarki Wenezueli

Podstawą gospodarki Wenezueli jest eksploatacja oraz eksport ropy naftowej i gazu ziemnego. Kraj ten posiada jedno z największych zasobów tych surowców na świecie. Dużą rolę odgrywa także wydobywanie innych minerałów, zwłaszcza złota (jedne z największych rezerw złota w Ameryce Łacińskiej), diamentów i koltanu (jest jednym z siedmiu krajów na świecie, które je posiadają), żelaza, w mniejszych ilościach także niklu, węgla, boksytów, fosfatów, cynku i miedzi. Inne gałęzie gospodarki odgrywają mniejszą rolę.

W 1999 r. władzę w drodze demokratycznych wyborów objął Hugo Chávez i rozpoczął daleko idące zmiany w polityce gospodarczej, Wenezueli. Polegały one na szeroko zakrojonym wywłaszczeniach i nacjonalizacjach (dotyczącym dużych, sprawnie działających przedsiębiorstw, nierzadko z dużym kapitałem zagranicznym), wprowadzeniu systemu nakazowego w gospodarce, kontroli produkcji i dystrybucji towarów, kontroli cen, wprowadzeniu cen maksymalnych, obowiązkowych dostaw oraz przyjęciu politycznego kryterium udzielania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej. Z uwagi na stale rosnące ceny węglowodorów, postawiono na rozwój wydobywania ropy i gazu, zaniedbując inne gałęzie gospodarki.

Efektami tej polityki jest głęboki kryzys gospodarczy, hiperinflacja, wzrost ubóstwa, zbiurokratyzowanie gospodarki, ogromny wzrost korupcji, masowe bezrobocie (i emigracja znacznej liczby Wenezuelczyków), niedobór podstawowych dóbr oraz rosnąca przestępczość. Jednocześnie rosnące dochody z eksportu ropy i gazu pozwalały na realizację wielu rozbudowanych programów socjalnych.

Po załamaniu się cen węglowodorów rząd Nicolasa Maduro został zmuszony do korekty tego systemu. Zwiększono płace i świadczenia, umożliwiono posługiwanie się walutami obcymi, przeprowadzono reformę walutową oraz postawiono na przyciąganie inwestycji zagranicznych.

³ Z uwagi na niepełne, mocno opóźnione i rozbieżne w różnych źródłach dane, przytoczone liczby należy traktować jedynie jako wstępne szacunki. Mogą być obciążone błędem.

⁴ Wenezuela, na mocy ustawy antysankcyjnej z 2020 r. (Ley Antibloqueo), nie ujawnia szczegółów dotyczących inwestycji dokonywanych przez państwa uważane za przyjazne, co utrudnia dokładną ocenę poziomu BIZ. Ocenia się, że głównymi inwestorami są Turcja, Iran i Rosja.

Obecnie ogłoszono plan dalszych reform obejmujących w gospodarce przede wszystkim dywersyfikację gospodarki, zmniejszenie udziału sektora naftowego w gospodarce narodowej, wykorzystanie surowców w celu rozwoju technologicznego i innych sektorów gospodarki, digitalizację administracji rządowej, wzmocnienie bezpieczeństwa narodowego, zaktualizowanie i rozbudowanie istniejących programów socjalnych, walkę z kryzysem klimatycznym, dążenie do stworzenia nowej światowej architektury społeczno-gospodarczej, rozwój płatności alternatywnych.

Należy wskazać, że współpraca gospodarcza z Wenezuelą w niektórych dziedzinach jest objęta sankcjami unijnymi oraz także sankcjami USA.

4. Stan prawno – traktatowy

Wenezuela jest członkiem następujących organizacji gospodarczych: Caricom (obserwator), CDB, FAO, G-15, G-24, G-77, IADB, IBRD, ICC, IDA, IFAD, IFC, ILO, IMF, ITUC, SELA/LAES, ALADI/LAIA, MERCOSUR (zawieszona w prawach i obowiązkach od 2016 r.), MIGA, OPEC, PCA, Petrocaribe, UNASUR, UNCTAD, UNIDO, WCO, WFTU, WIPO, WTO.

W latach 1973–2006 Wenezuela była członkiem Wspólnoty Andyjskiej (CAN) wraz z Boliwią, Kolumbią, Ekwadorem i Peru. W 2006 roku Wenezuela poinformowała o wystąpieniu z Wspólnoty Andyjskiej. Niemniej jednak Wenezuela podpisała memorandum o porozumieniu, zgodnie z którym osiągnięte już korzyści z programu liberalizacji handlu miały pozostać w pełni obowiązujące dla obu stron przez kolejne pięć lat. Preferencje taryfowe między Wenezuelą a Wspólnotą Andyjską pozostają jednak ważne do czasu wejścia w życie dwustronnych umów handlowych między członkami Wspólnoty Andyjskiej a Wenezuelą. Od tego czasu zawarto częściowe umowy o wolnym handlu (FTA) między Wenezuelą a Kolumbią, a także między Wenezuelą a Peru.

Wenezuela jest również członkiem Stowarzyszenia Integracji Ameryki Łacińskiej (ALADI, obejmującego Argentynę, Boliwię, Brazylię, Chile, Kolumbię, Kubę, Ekwador, Meksyk, Panamę, Paragwaj, Peru, Urugwaj i Wenezuelę), którego ostatecznym celem jest utworzenie wspólnego rynku Ameryki Łacińskiej. Wenezuela uczestniczy również w Globalnym Systemie Preferencji Handlowych między Krajami Rozwijającymi się (GSTP).

Wenezuela zawarła dwustronne umowy o wolnym handlu z Brazylią i Turcją. Dalsze częściowe umowy preferencyjne zostały zawarte między Wenezuelą a następującymi krajami: Argentyną, Chile, Kostaryką, Kubą, Salwadorem, Gwatemalą, Gujaną, Hondurasem, Nikaragwą oraz Trynidadem i Tobago. Ponadto, częściowa umowa handlowa obowiązuje między Wenezuelą a członkami Wspólnoty Karaibskiej (CARICOM).

Relacje z UE są oparte o reguły WTO. W dwustronnych gospodarczych relacjach obowiązują także:

- Umowa podstawowa o współpracy naukowo-technicznej między Rządem PRL a Rządem Republiki Wenezueli.
- Umowa ramowa o współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Boliwariańską Republiką Wenezueli

5. Dostęp do rynku

Importer musi uzyskać Rejestrację Handlową w odpowiednim lokalnym oddziale Autonomicznej Służby Rejestrów i Notariuszy (SAREN), podległej Ministerstwu Władzy Ludowej ds. Stosunków Wewnętrznych, Sprawiedliwości i Pokoju. Wymagany jest również wpis do Rejestru Informacji Podatkowej (RIF) administrowanego przez Zintegrowaną Narodową Służbę Administracji Celnej i Podatkowej (SENIAT). Ponadto każda osoba fizyczna lub prawna zamierzająca prowadzić działalność gospodarczą i handlową w Wenezueli, w tym prowadzoną drogą elektroniczną, musi być wpisana do Jednolitego Rejestru Osób Rozwijających Działalność Gospodarczą (RUPDAE). Ponadto, aby uzyskać dostęp do elektronicznego systemu celnego SIDUNEA, wymagana jest wcześniejsza rejestracja w systemie. Aby uzyskać ochronę znaku towarowego można złożyć wniosek o odpowiednią rejestrację w Autonomicznej Służbie Własności Intelektualnej (SAPI).

Aby skorzystać z niektórych zwolnień, np. ze zwolnienia z podatku importowego, należy zweryfikować w Ministerstwie Władzy Ludowej Przemysłu i Produkcji Narodowej, czy podaż danych towarów na rynku krajowym jest niewystarczająca. W tym celu organ ten wydaje odpowiednie zaświadczenie o braku lub niewystarczającej produkcji krajowej (certificado de no producción nacional o producción nacional insuficiente), które jest następnie wymagane do odprawy celnej. Zasadniczo środek ten ma charakter tymczasowy. Może on jednak być regularnie przedłużany.

Odprawa musi być dokonywana przez agenta celnego. W okresie od 15 do dwóch dni przed przybyciem towarów (w przypadku frachtu morskiego) lub w okresie od 15 dni do jednego dnia przed przybyciem towarów (w przypadku transportu lotniczego i drogowego) agent musi złożyć władzom celnym Wcześniejszą Deklarację Informacyjną (DAI) wraz z manifestem za pośrednictwem elektronicznego systemu celnego SIDUNEA World. Przed przybyciem lub w ciągu pięciu dni od przybycia towarów agent musi dodatkowo złożyć władzom celnym Deklarację Celną Importową w formie wydruku wraz z odpowiednimi dokumentami handlowymi.

Należności celne w większości mogą być regulowane elektronicznie za pośrednictwem Systemu Podatkowego ds. Opłat Celnych (SITSA). Zgodnie z przepisami miejscowymi mogą być doliczane różne dodatkowe opłaty za różne usługi celne oferowane przez SENIAT.

Zabroniony jest import następujących produktów: nasiona modyfikowane genetycznie, towary naruszające prawa własności intelektualnej, materiały pornograficzne, towary zawierające oznaczenia lub obrazy nawołujące do popełniania czynów zabronionych (określonych przez Ministerstwo Władzy Ludowej ds. Stosunków Wewnętrznych, Sprawiedliwości i Pokoju), substancje wypełniające do zabiegów estetycznych (określone przez Ministerstwo Władzy Ludowej ds. Zdrowia), żarówki tradycyjne o napięciu powyżej 100 V i mocy wyjściowej 25 W lub większej, papierosy elektroniczne, zużyte opony, używane pojazdy mechaniczne, odzież używana (z wyjątkiem wycinków z przemysłu odzieżowego), niektóre substancje niebezpieczne i towary je zawierające (np. niektóre pestycydy i produkty chemiczne), broń jądrowa, chemiczna i biologiczna, określona w umowach międzynarodowych lub odpowiednich przepisach krajowych, odpady niebezpieczne do ostatecznego utylizacji.

Wenezuela posiada 6 stref wolnocłowych i 5 specjalnych stref ekonomicznych. Działalność w nich pozwala na uzyskanie szeregu korzyści celnych i podatkowych.

6. Prawo regulujące działalność inwestorów zagranicznych

Podstawowym aktem prawnym dotyczącym inwestycji zagranicznych jest ustawa konstytucyjna z 2017 r. o produktywnych inwestycjach zagranicznych. Ustawa ta zwiększa kontrolę rządową nad inwestycjami zagranicznymi, dodając szczegóły i definicje nieobecne we wcześniejszych wersjach oraz nakładając ograniczenia na działalność polityczną firm zagranicznych. W 2025 r. Wenezuela przyjęła dekret określający nowe ramy prawne inwestycji zagranicznych. Oprócz tego istnieje polityka wspierająca produkcję, która jest potencjalnie korzystna dla eksportu. Rząd przyznaje również premie fiskalne, od zwolnień podatkowych po specjalne umowy kredytowe, aby zachęcić do inwestycji w tak zwane „strategiczne” sektory lub w celu pobudzenia tworzenia przedsiębiorstw w pięciu najsłabiej rozwiniętych państwach w kraju.

Inwestycje zagraniczne muszą zostać zarejestrowane we właściwych organach. Dopiero po prawidłowym ich zarejestrowaniu wchodzi w życie prawa inwestorów.

Oficjalnie minimalna kwota inwestycji wynosi 800 000 euro (lub równowartość w innych walutach), jednak może ona zostać obniżona w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw. Inwestorzy zagraniczni mogą repatriować do 85% swojego zarejestrowanego kapitału po dwuletnim minimalnym okresie trwałości i uregulowaniu wszelkich zobowiązań finansowych; mogą także wypłacać dywidendy za granicę. Inwestorzy zagraniczni mogą korzystać z finansowania krajowego, ale nie może ono przekroczyć 15% całkowitej wartości inwestycji. Wszystkie przepływy finansowe związane z bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi muszą być przetwarzane przez wenezuelski system finansowy.

Pomimo korzystnych warunków geograficznych, ogromnych zasobów naturalnych, prowadzenia polityki zachęcającej do inwestowania, prywatyzacji, portów i lotnisk oraz młodej i taniej siły roboczej, inwestowanie w Wenezueli jest obarczone dużym ryzykiem. Wynika on z ogromnej hiperinflacji, bardzo wysokiej przestępczości, znacznego udziału sektora nieformalnego, wysokiej stopie ubóstwa, a przede wszystkim z uporczywej niestabilności politycznej i gospodarczej.

7. Dwustronna współpraca gospodarcza polsko – wenezuelska

a. Współpraca handlowa

Wg wstępnych danych GUS, eksport Polski do Wenezueli w 2024 r wyniósł 8,6 mln US\$, natomiast import 53,9 mln US\$. Brak jest danych wenezuelskich pozwalających na ocenę poziomu handlu pośredniego.

Główne towary w eksporcie: żywność, skrobia ziemniaczana, opakowania, produkty chemiczne, maszyny i urządzenia, części samochodowe, produkty mleczarskie.

Główne towary w imporcie: metanol, produkty przemysłu petrochemicznego, węgiel bitumiczny, rum, kawa, mąka kukurydziana, owoce mrożone, owoce morza.

b. Współpraca inwestycyjna

Brak jest informacji o polskich inwestycjach w Wenezueli oraz o wenezuelskich w Polsce.

c. **Perspektywy rozwoju współpracy.**

Z uwagi na skazane w niniejszym materiale ryzyka, możliwość ekspansji handlowej jest ograniczona. Możliwy jest eksport polskiej żywności, produkty mleczarskie, farmaceutyki, zielone technologie, opakowania, części samochodowe, maszyny i urządzenia, technologie i maszyny rolnicze oraz drogowe.

Z uwagi na bardzo wysokie ryzyko inwestycyjne, przy podejmowaniu decyzji o inwestowaniu stanowczo rekomenduje się wcześniejsze konsultacje z miejscowymi prawnikami i Ambasadą RP w Caracas.